

Hovrätten över Skåne och Blekinge

Avd. 2, rotel 22

KOMPLETTERING AV ÖVERKLAGANDE

Mål nr: Ö 3191-01

I frågan om rättegångshinder anförs följande kompletterande rättsliga argumentation.

1. Avgörande för om res judicata skall tillämpas med hänvisning till avdömd sak är domens rättskraft och huruvida anhängiggjort mål har samstämmighet vad gäller rättsföljd och rättsliga grunder. Lagens ordalydelse i RB 17:11 innebär att domen har rättskraft endast i den mån det råder identitet mellan den anhängiggjorda och den avdömda saken. Rättsföljd och grunder utgör kriterier på sakens identitet och är kvalitativa parametrar. *"Behovet av en klar och lättillämpad regel talar med skärpa för att den negativa rättskraften begränsas till yrkanden som avser samma rättsföljd eller avser en rättsföljd som är alternativ och ekonomiskt likvärdig"* (Uttalande av Högsta domstolen i NJA 1999:65 sid 528ö.)

- **Är det i målet fråga om samma yrkande som i avdömt mål?**

Svar: Nej. Inte ens i princip. Yrkandena avser olika rättsföljder som är fristående från varandra. Dessa är kvalitativt väsensskilda.

- **Är det fråga om samma rättsföljd i de två målen?**

Svar: Nej. Inte i något avseende. De är oberoende av varandra.

- **Är det i de två målen fråga om samma rättsliga grunder?**

Svar: Nej. Det handlar om två helt olika göromål, om än i samma beställning.

Frågan om rättskraftens omfång utgör ett av processjuridikens mest omstridda problem. *"Om det är tvivelaktigt, hur långt rättskraften sträcker sig, bör man antaga, att den har den mindre och icke den större omfattningen"*. (Kallenberg II s. 1338.) Ett rättsfaktum som icke åberopats och sålunda ej prövats kan ej prekluderas med mindre än att det är fråga om ett rättsfaktum som gäller **alternativt** med det åberopade. Klart är att rättskraften icke kan omfatta annat än åberopad grund och

yrkad rättsföljd men icke **kumulativa** grunder och **kumulativa** rättsföljder. Grundsatsen "domskäl vinner inte rättskraft" har även betydelse.

I svensk doktrin har man i allmänhet ansett att käranden i process 2 kan åberopa en "ny grund" för sin talan i synnerhet om den nya grunden i väsentlig omfattning skiljer sig från den gamla. Förevarande rättsfrågor avser svek eller vilseförande till följd av ombudets **information** till huvudmannen. M a o missvisande uppgifter angående ombudets handläggning, vilken därför kunde ske i strid med uppdragsgivarens viljeförklaring och således under bristande förutsättningar. Ombudsansvaret i frågan har även allmänt intresse varför saken av flera starka skäl bör prövas i domstol.

I avdömt mål gällde saken advokatens åberopsskyldighet och det tillgängliga bevismaterialets användning mot motparten Jernmanufaktur. Således huruvida Lena Ström hade vanskött processen för Klemeco Nord AB eller ej. Frågor om advokats åberopsskyldighet rörande relevanta grunder i en avtalstvist kan inte jämföras eller alterneras med grunder som rör avvikelser från konkludent viljeförklaring och vilseledande information till huvudman i rättslig angelägenhet. Inte ens en översiktlig rubricering av grunder eller gärningsbeskrivning sammanfaller i de två målen.

2. Är det ett rimligt krav att de nu anhängiggjorda grunderna borde ha åberopats i det avdömda målet?

Svar: Nej. Nu anförda grunder har ingen adekvat relevans eller samband med den beräkningsgrund och det skadestånd som yrkades i avdömt mål hänvisande till specifika brister i Lena Ströms processföring mot huvudmannens motpart Jernmanufaktur. Avdömt mål kunde mot bakgrund av däri angiven skada rimligen ej handla om annat än huruvida åberopandet i processen var tillfyllest och i sammanhanget oaktsamt eller ej. Det är således fråga om två olika slags fel och två olika processföremål.

Nu anhängiggjorda grunder hade knappast kunnat åberopas till stöd för talan i det avdömda målet. Dessutom hade detta inneburit stora merkostnader i form av utredningsarbete, stor bevismängd och en kraftigt utökad argumentationsbörda. Med stor sannolikhet hade grunderna avvisats som ovidkommande under pågående skadeståndsprocess. Den avdömda saken avsåg, som tidigare framhållits, vilka

rättsgrunder och avtalsbrott som svaranden Lena Ström **borde ha åberopat** som ombud i tvist om huvudmannens ensamrättsavtal med Jernmanufaktur (NJA 1992:60). Yrkandet utgjordes av ett angivet skadeståndsbelopp, som särskilt beräknats mot Klemecos förlust i HD och motsvarande framgång i hovrätten med direkt orsakssamband till angivna försummelse i Lena Ströms processföring i Malmö tingsrätt. Det fanns uppenbara skäl för Folksams rättsutredande jurister (advokaterna Jernryd och Jönsson samt prof. Heuman) att i stämningsansökan för den avdömda skadeståndstalan betrakta det som icke plausibelt att även behandla Lena Ströms uppträdande och information till huvudmannen. Åtminstone inte utan vidare och inte utan att låta klienten ikläda sig och riskera väsentligt utökade processkostnader. Anhängiggjorda frågor kan således ej påstås äga omedelbar adekvat kausalitet till beräknad skada härrörande från utredda och anförda brister i processföringen.

Ett tydligt orsakssamband mellan nu anhängiggjorda omständigheter visavi skadeståndsyrkandet i avdömt mål saknas således. Därför skall klaganden inte behöva vidkännas rättsförlust för att inte i avdömd process ha kompletterat med den motsägelsefulla informationen till huvudmannen, vilket tingsrätten nu tycks anse. Det yrkade skadeståndsbeloppet i avdömt mål var dessutom inte så stort att processkostnaderna kunde tillåtas öka ytterligare. Detta bör ihågkommas med tanke på att rättskyddet blev konsumerat och att processen fördes av en medellös part.

I förevarande fall kan rättslig ledning även fås ur rättsfallet NJA 1977:118;

"... Det kan nämligen förklaras så, att en ny talan av käranden mot svaranden kan bifallas endast i den mån käranden åberopar en grund vid sidan av den förut åberopade eller yrkar något som han kunde ha rätt till vid sidan av det förut yrkade. ...Talan bör alltså upptagas till prövning, om käranden åberopar ett sakförhållande som han inte förut åberopat och påstår att detta ensamt eller tillsammans med hela eller en del av det förut åberopade sakförhållandet utgör en grund vid sidan av den förut åberopade grunden. Talan bör också upptagas till prövning, om käranden framställer ett nytt yrkande som avser något som ligger vid sidan av det som det gamla yrkandet avsåg."

Jämför även HD:s uttalande i NJA 1984:134:

"Att avskära köparen från möjligheten att väcka talan om ett fel som han sålunda över huvudtaget inte kunnat upptäcka tidigare, måste inge starka betänkligheter."

I avdömt mål stod Klemecos ställföreträdare utan juridiskt ombud någon tid innan huvudförhandlingen i Ängelholms TR. Som framgår av officiellt material i avdömt mål berodde detta på att advokat Sven Jernryd inte ville stå kvar vid den egna utredningens slutsats i en betydelsefull fråga. Utan juridisk kunskap och utan ekonomiska medel till juristhjälp måste det rimligen anses ogörligt att upptäcka och bearbeta eventuella möjligheter att i väsentligt hänseende utvidga talan. Detta hade ju även förutsatt att saken fick ändras, vilket emellertid icke är tillåtet enligt RB 13:3.

Skulle tingsrättens beslut om avvísning på grund av rättegångshinder stå fast, innebär det att klaganden, utan lagstöd utvisas i periferin till att stämma det senast anlidade ombudet (advokat Jernryd). Att av rättsväsendet remitteras till en grym, kostsam och tidsödande kurragömma vore betänkligt och skulle strida mot anständig rättssäkerhet. Inte minst mot en medellös svag part. Det vore ej heller förenligt med andan i Europeiska kommissionens regler om mänskliga rättigheter; Artikel 6.

En avvísning av talan innebär att den advokat, vars tvivelaktiga hanteringssätt kan ifrågasättas med stöd av en mängd skriftliga bevis, undkommer fullständig prövning av sitt uppenbart missvisande agerande i olika avseenden. Detta till följd av att ett nytt ombud åtog sig att granska den förres förehavanden. En vägran från rättsväsendet att pröva anhängiggjord hantering blir då ytterligare ett belägg för den hos media och allmänhet alltmer uppmärksammade särbehandling som synes tillkomma rättsväsendets auktoriserade tjänstemän i strid med Sveriges grundlag.

Åberopade upplysningar om bristande ekonomi för Klemeco Nord AB och ställföreträdaren Bertil Burström framgår av oavhängiga utlåtanden i det officiella materialet i avdömt mål. Då uppgifterna inte torde kunna bestridas avstår undertecknad att nu inge skriftlig bevisning.

Össjö, Ängelholm 2002-02-04

Bertil Burström, jur stud